Fodrozódás

Szerzők: Bődi Lili, Koller Réka Júlia

Konzulensek: Biri Balázs, Terbe Rita DLA

Művészeti és Tudományos Diákköri Konferencia 2024

Építészmérnöki Kar

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Exploratív Építészeti Tanszék

Absztrakt

Messziről fúj a szél, rég találkoztál vele

Hova tart?

Állandó szitái vagyunk

A változásnak

A folyó oly változó, kimeríthetetlen lehetőségek kavargása. Ha csak egy karnyújtásnyira van a felszín, beszűrődik a fény. A sodrás kedves szellőként sürget, a nap melengeti az arcod. Ha lejjebb süllyedsz, a nap eltűnik. A mélység sötétjét kerüljük? Az iszap kavarog, nem látszik a fent és lent, talán nem is létezik. A sodrás kegyetlen kézként ránthat magával. De van, akinek ez nem számít. Van, aki szereti a mélység rejtelmeit, van, aki keresi a szabadságot, amit a fent és lent hiánya ad. Keressük a szabadságot.

Mindenkinek más a története. Mint egy folyó, az élet sodrása visz, irányítani nem tudjuk, csak reméljük, hogy jó irányba tartunk. Néha lebukunk, néha lassan lebegünk tova. Utunk kanyarog, változik és folyamatosan… találkozik. Találkozásaink oly kis részét érzékeljük, csak egy pillantás, összedöccenés, távoli kiáltás. A folyó végtelen vízcseppje ugyanoda tart, de nincs kettő, mi ugyanazt az utat járná be. Számít átfedésük? Fontos a csatlakozás? Kell a hosszú folyamatban az az egy pont, amikor összeérhetnek?

Annyi vízcsepp találkozik…, de ha egyik se dönt úgy, hogy összetart a másikkal sosem lenne folyónk. Szétszóródnának. A világ kiszáradna. Szükség van a folyót összetartó erőre, szükség van a társainkra, és az örvényre, ami néha átirányít, löketet ad az út folytatására.

Az örvény nem összezavar. Nem letérít az útról és nem elszakít a folyótól. Ad egy pillanatot, lemerít a vízbe, a sötétbe, ahol nincs fent és lent, a szabadságba. Ne a sodrás miatt menjünk tovább. Azért, mert arra, és azokkal a vízcseppekkel akarunk továbbmenni. Tudatosan, szabadon akarunk változni.

Messzire fúj a szél, találkozásod vártad vele

Hova tartunk?

Állandó szitái vagyunk

A változásnak

Prológus:

Mi emberek szeretjük az egyedi térhelyzeteket, keressük a határokat, a különlegességeket. A Hajógyári-sziget a határ a város közepén, határ a folyamatos nyüzsgés és a természet mentsvára között. Átmenni a K-hídon több a Dunán való átkelésnél, szükséges a változással járó átszellemülés.

Az újra és újra megérkező Sziget a kavargás, az emberek, a zene és élmények forgatagában, a pont amikor a szabadság határán állunk.

Mi is a határokat, a változás, átszellemülés folyamatát keressük. Keressük, hogy hol tudjuk beengedni a Dunát, ami ezt a különleges teret létrehozza. Szeretnénk elérni, hogy a folyamatos, évről-évre történő változást ne mi erőltessük, hanem a sziget alakítsa. A változás szelét akarjuk vitorlánkba fogni.

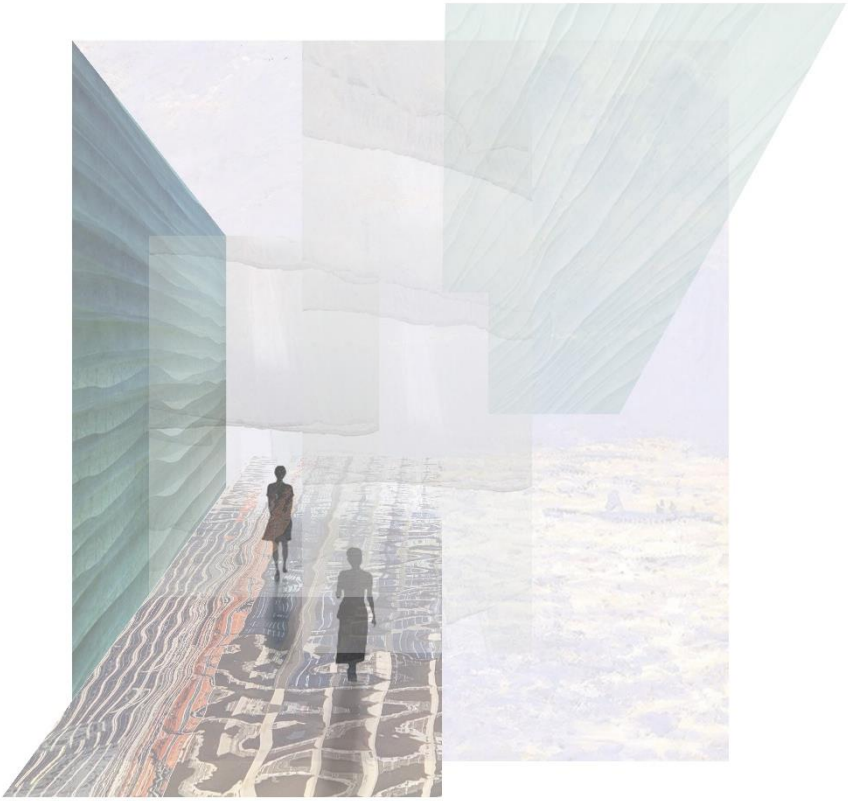

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés 5

1.1. Fesztiválok 5

1.2. A Sziget Fesztivál története 6

2. Hely 7

2.1. Óbudai-sziget 7

2.2. A SZIGET, mint tér 9

3. Példák a nemzetközi építészetben 10

4. Terv 14

4.1. Koncepció 14

4.2. Határok – Helyválasztás 17

4.3. Formálás 18

4.4. Anyaghasználat 20

4.5. Kiegészítés – Felerősítés 24

5. Összegzés 25

1. Bevezetés

1.1. Fesztiválok

A rendezvények, és azokon belül is a fesztiválok, a civilizációk fejlődését végigkísérve mindig meghatározó szereppel rendelkeztek, mivel a kultúra egy olyan területét képviselik, amely a jólét és jeles események megünneplésére, kikapcsolódásra ad teret.

Kutatásunkban minket leginkább a zenei fesztiválok érdekeltek. A zenei fesztiválok célja mindig is az volt, hogy összehozzák az embereket, és lehetőséget teremtsenek arra, hogy a zene által közös kulturális élményben részesüljenek. A fesztiválok közösségi élményt nyújtanak, mivel megteremtik a találkozások, az emberek közötti interakció és együttlét terét.

Ma már nehéz elképzelni a nyarat zenei fesztiválok nélkül, hiszen a nyári kultúra részévé váltak.

1.ábra. Sziget fesztivál, fotó: Sziget Fesztivál galéria

1.2. A Sziget Fesztivál története

Minden év augusztusában egy héten át tart a Sziget Fesztivál, mely Európa egyik legnagyobb könnyűzenei és kulturális rendezvénye. A Sziget a legsikeresebb történetű könnyűzenei és kulturális fesztivál Magyarországon. A Fesztiválnak helyt adó sziget az 1970-es években szabadidőparkként működött, ahol több sport, színházi vagy családi és ifjúsági esemény is helyet kapott. Már az 1980-as évektől emblematikus helynek számított, kezdve az 1980-ban megrendezett „Fekete bárányok" nevű koncerttel, egészen az 1991-ben megrendezett „Viszlát Iván!" fesztiválig. A Sziget alapításakor nem volt egyértelmű, hogy a jelenlegi helyszínen tudják-e megszervezni az eseményt, ma viszont elképzelhetetlen a fesztivál a Hajógyári- sziget nélkül. A Sziget látványvilága kiemelkedő a szervezők alkotta egyedi dekorációs koncepciónak köszönhetően az „Art of Freedom" jegyében.

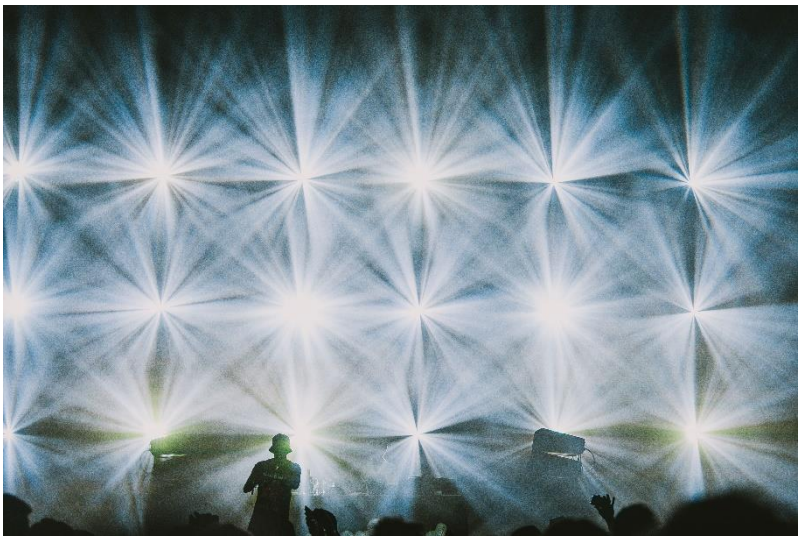

2.ábra. Sziget fesztivál, fotó: Sziget Fesztivál galéria

2. Hely

2.1. Óbudai-sziget

A ma Hajógyári-szigetként emlegetett terület minden évben életre kel a Sziget Fesztivál idejére. Az év többi részében a pezsgés helyett a nyugalom jellemzi. A kutyát sétáltató családok és a futók hangján kívül nem sok minden töri meg a szigeten uralkodó csendességet. Ottlétünk alatt szinte teljesen megfeledkeztünk a város zajairól és elvarázsolt minket az erdők, a rétek és a vízpart hangulata. Kutatásunkban fontos szerepet játszott, hogy megértsük hely jelentőségét a Fesztivál életében.
Az „Island of Freedom" kifejezés az egy héten keresztül tartó felszabadulást, kalandot, a céltalan sodródás érzését idézi. Azonban maga a hely az, ami a fesztivál értékét igazán adja. A szigetre való megérkezés önmagában egy fajta átszellemülést ad, amely nem csak a fesztivál idején, hanem mindig érezhető.
A SZIGET alatt azonban a folyamatos nyüzsgés mögött nem mindig lehet meglelni a hely szellemét adó csodálatos környezetet és a szigetet körülölelő Dunát.
Kutatás során mi erre szeretnénk választ keresni és javaslatot tenni.

3.ábra. Hajógyári-sziget

4.ábra. Duna, fotó: Bődi Lili

5.ábra. Reggel a szigeten, fotó: Bődi Lili

6.ábra. Reggel a szigeten, fotó: Bődi Lili

2.2. A SZIGET, mint tér

A szigetnek, mint fesztiválnak nagyon erős érzelmi lenyomata, hatása van az ott jelenlévőkre, és valójában egy sajátos kulturális világ, amely saját viselkedési normákat követ, és ahol olyan különleges, több adottság és körülmény által meghatározott hangulat tapasztalható, ami nehezen leírható, de mélyen megélhető. Sziget egy élménykörnyezet, csupán egy hétig tartó eseményturisztikai rendezvény egy földrajzilag elhatárolt területen, ahova szinte a világ összes tájáról érkeznek emberek, kultúrák.
Ez a közönség nem csupán tömeg, hanem élményközösség is, így a Sziget területén nem jellemző a közlekedés vagy útvonaltervezés, inkább a lógás, lófrálás és sodródás dominál. A kaland és a kontroll nélküli élmény ennek a szórakozásnak az egyik fő célja, amely hozzájárul a fesztivál különleges atmoszférájához. Sziget Fesztivál elnevezésében is kiválóan érzékelteti azt az elszigetelt világot, mely kizárólag a Duna átfolyása miatt jöhetett létre, így a rendezvényhelyszín sajátja, és egyediségének meghatározó tényezője.

7.ábra. Sziget fesztivál, fotó: Sziget Fesztivál galéria

3. Példák a nemzetközi építészetben

Danish Pavilion, Lundgaard & Tranberg Arkitekter, Marianne Krogh, 2021, Venice Architecture Biennale

A 2021-es Velencei Építészeti Biennáléra készült Dán Pavilon a Con-nect ed-ness című kiállítást mutatja be, mely az emberek és a természet kapcsolatát ünnepli. Az pavilon a víz körforgásán alapul, melynek a látogatók is részeseivé válnak a bejárás során.

"Az építészet mindig a természethez kapcsolódik, függetlenül attól, hogy milyen távol van a szemünk elől. A természet energia, ritmus és egyensúly. Amikor építkezünk, legjobb esetben is hagyhatjuk, hogy ezek a jelenségek jellemezzék az építészetet" - Írja a Lundgaard & Tranberg Építésziroda. [1]

8.ábra. Velence, Olaszország, Velencei Biennálé: Dán Pavilon, Lundgaard & Tranberg Arkitekter, 2021

Ashui Pavilon, Mia Design Studio, 2023, Ho Si Minh-város, Vietnam

A Pavilon a vidéki Vietnám folyóiban játszó gyermekek világát idézi meg, visszarepítve a látogatókat a gyermekkori természetes áramlás élményébe. A szövetek lágyan átívelnek a tér legmagasabb pontjától, fokozatosan ereszkedve a közönség felé, míg a szélben lengedező fehér rétegek fénycsíkokat vetítenek. A látogatók így egy különleges térbe jutva részesei lehetnek az áramlásnak.

9.ábra. Ho Si Minh-város, Vietnám, Ashui Pavilon, Mia Design Studio, 2023

Pavilion of Canopies, Abin Design Studio, 2012, Bansberia, Nyugat-Bengál

A Pavilon a helyi törzsi közösség vallási ünnepére készült, a törzsi rituálék és az erdővel való szimbolikus kapcsolat tiszteletére. A design a pavilont körülvevő sűrű növényzetet idézi.

"Az indiai templomok az odaadó közösségi terek klasszikus példái. A lombkoronák pavilonjának koncepciója kortárs kísérlet ennek a hagyománynak az újragondolására." - Írja az Abin Design Studio [2]

10.ábra. Bansberia, Nyugat-Bengál, Pavilion of Canopies, Abin Design Studio, 2012

Fog x FLO, Fujiko Nakaya, 2018, Boston

Fujiko Nakaya, japán képzőművész Boston egész területére kiterjedő ködszobrokat bemutató kiállítása egy kulturális csatornát ad a közösségnek. Az installációk arra ösztönzik a látogatókat, hogy mélyedjenek el a művészetben, újra tapasztalják a természetet, és értékeljék annak alapvető szerepét. Lényegében láthatóvá teszi a láthatatlant.

11.ábra. Arnold Arboretum, Boston, fogfall on Hunnewell, Fog x Hill Hillside, Fujiko Nakaya, fotó: Melissa Ostrow

4. Terv

4.1. Koncepció

A Sziget Fesztivál különlegessége a helyszínben rejlik, azonban ez jócskán háttérbe szorul az egy hétig tartó nyüzsgés alatt. A fesztiválozók alig kapnak lehetőséget a folyóval való kapcsolat kialakítására, a hely megélésére. Mi ennek a kapcsolatteremtésnek a hiányát szeretnénk építészeti eszközökkel pótolni.
Egy olyan teret szeretnénk megalkotni, amely a Sziget fesztiválnak helyet adó különleges környezetet, az azt körülvevő folyót ünnepli.
Koncepciónk fontos eleme, hogy az általunk létrehozott építészeti teret több érzékszerven keresztül éljék meg a látogatók. A látás, hallás, szaglás, tapintás élménye egy más világba repíti a fesztiválozókat. Egy hely, ahol elmélyülhetnek a természet nyugalmában.

„A hely érzékelésében a látás, a tapintás, a hallás és a szaglás a jellemzőek. A látás, mint térérzékelés elsődleges szerepének megkérdőjelezésére mutat rá azonban Kinayoglu (2009). Egyes helyszíneket a hangok vagy a szagok ugyanis jobban jellemezhetnek, mint például a színei. A vizuális érzékelés más érzékelésekkel szembeni túlsúlya a befogadótól való távolságok hierarchizálásából adódik. A látás ugyanis a leginkább térbeli érzékelésnek gondolt befogadás, s így ezért a legerőteljesebb befolyással bíró érzékelési csatorna. A hallás, az érintés, a szaglás és az ízlelés intimebb csatornák és kevésbé térbeliek a befogadó szervezettől való kisebb távolságok miatt a látáshoz képest (Rodaway, 1994).”
– Írja Pap Viktória doktori kutatásában. [3]

A folyó az állandó változás jelképe. A vízcseppek vándorlása egy folyamatos körforgás. Ezt az állandó változást alakítjuk térré. Pavilonunk alappillére maga a textil, amely a fejünk fölött hosszanti csíkokban lebegve a víz- és a fesztiválozó tömeg áramlásának párhuzamát idézi. A térben szálló finom köd a nedvesség érzését, tapintás és a szaglás élményét, az általunk megálmodott határok közötti áramlást, lebegést idéző atmoszférát erősíti. A sodródást, áramlást előhívó hangok a hallás élményével ezt még intenzívebbé teszik.

A folyó az állandó változás. A pavilonunk atmoszférája, célja is változik a nap folyamán a fesztivál hangulatának változásával együtt. Éjjel a pavilont kivilágítva a köd színes fényben úszása, pulzálóbb hanghatásokkal kiegészülve egy másfajta hangulatot teremt. Teret ad a féktelen bulizás és az elcsendesedés közötti átmenetnek, határnak. A fesztiválozóknak lehetőséget adunk az átszellemülésre a bulizás előtt és után.

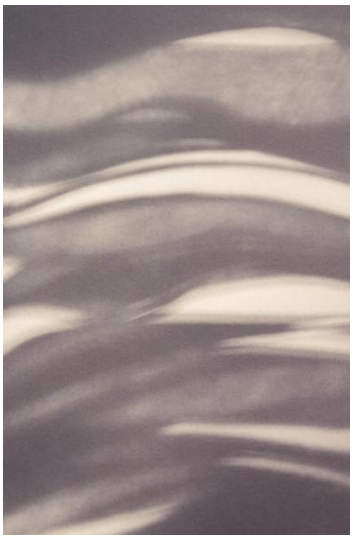

12 és 13. ábra. Fodrozódás, hullámzás - makettfotó

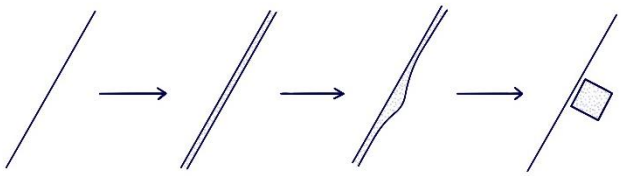

14.ábra. Koncepció – határból tér

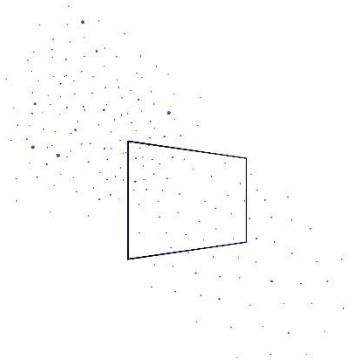

15.ábra. Koncepció – átmenet

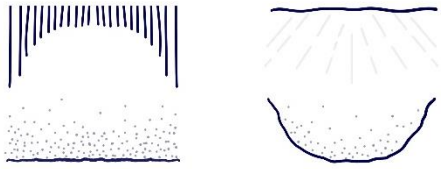

16.ábra. Koncepció – meder

4.2. Határok – Helyválasztás

Helyválasztásnál a szigeten belüli láthatatlan, de mégis érzékelhető határokat kerestük. Szerettük volna azokat megfogni, akik minél több időt, akár egy teljes hetet töltenek a szigeten, azokat, akik otthonuknak, szerves részüknek választják a helyszínt erre az időszakra.
A szigetcsúcson találtuk meg ezt a keresett határhelyzetet, itt a legközvetlenebb a találkozás a folyóval, a szimbolikában is használatos határral, az elválasztó és az egyesítő erővel. Itt alakul át a mindent átható buli hangulat a pihenés, közös fürdés, sátrazás, az ideiglenes otthon terévé, itt válik a Sziget földrajzi értelemben is szigetté fesztiválozó perspektívából, hiszen a Sziget többi helyszínén nem látni rá a körbevevő Dunára.
Az így helyszínünkké vált hármas elágazásnál válik szét a vadkemping és Duna felé, a VIP kemping felé és az aktív fesztiváltér irányába vezető út. Az elágazás melletti tisztás terébe szeretnék belefolyni, a pavilon egyfajta áttekintőként, a határ felvastagodásaként állna a felek között.

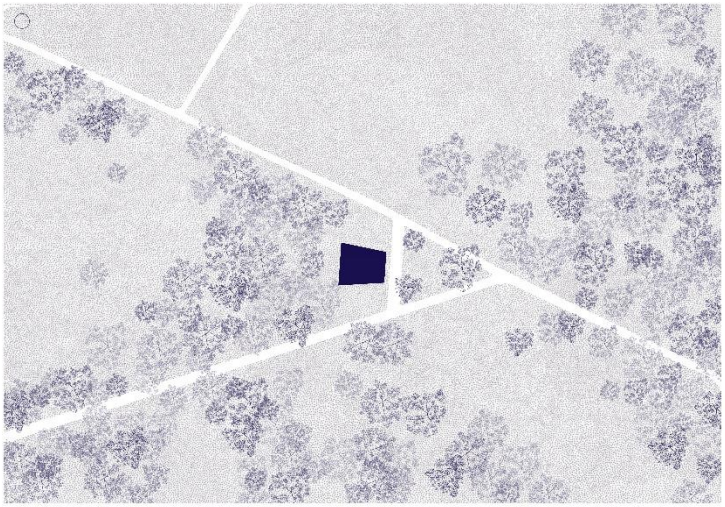

17.ábra. Helyszínrajz

4.3. Formálás

A pavilont egyfajta határhelyzetre helyezve, felvastagítva a határvonalat építészeti térré alakítottuk azt. A tér alapja a pavilont közrefogó elágazás, a két út irányához, szögeihez illeszkedik. Az pavilon alaprajzilag a fesztivál, a nyüzsgés, sodródó szabadság felé kitágul, ez felszabadítja a teret és a víz áramló hatását is felerősíti.

A szerkezeti formálás az emblematikus K-Hídra reflektál. Ezzel a hídon való átkelés, a határok közötti átmenetet, a lebegés rítusát idézi.

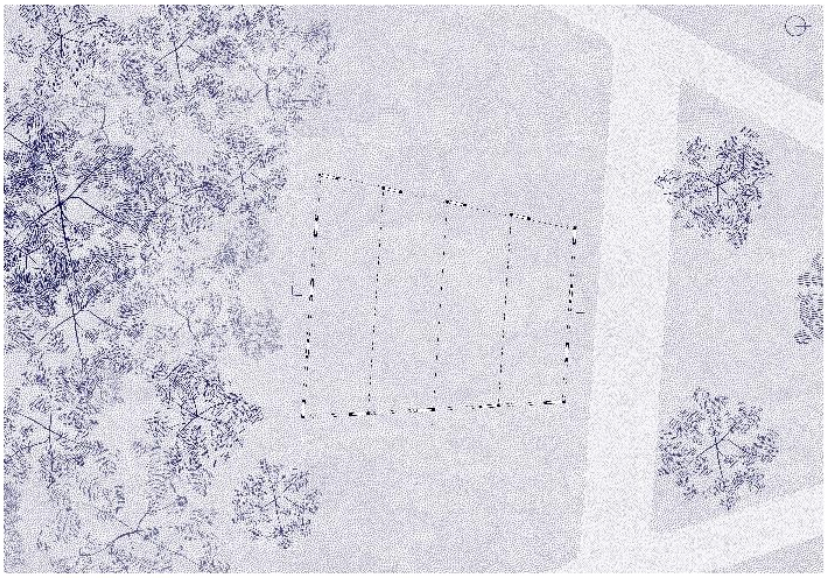

18.ábra. Alaprajz

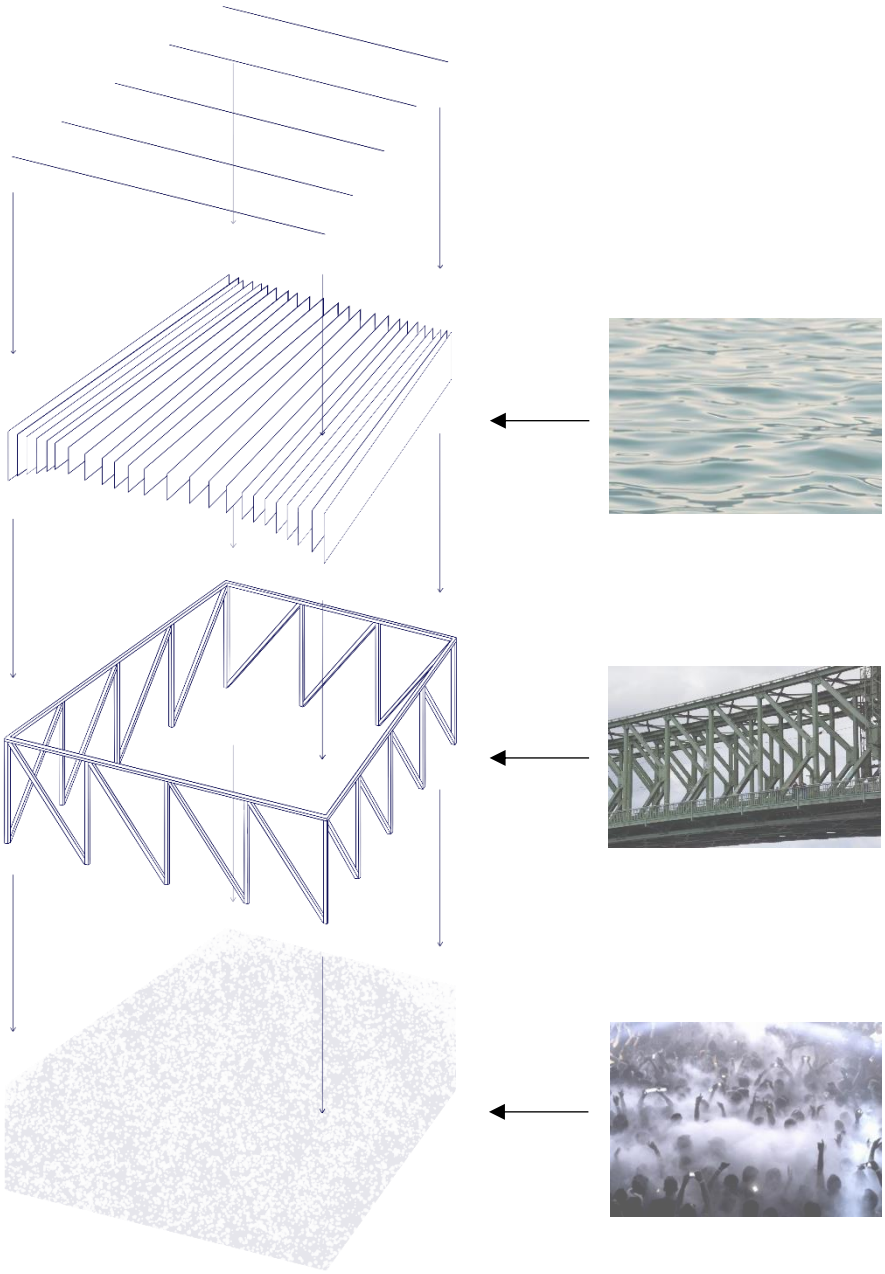

19.ábra. Robbantott axonometria

4.4. Anyaghasználat

Tartószerkezetnek egy filigrán, szellős szerkezetet szerettünk volna, amely nem elhatárolja, hanem kijelöli az általunk használt teret. Anyagának zártszelvényt választottunk, mert egyszerű formájával, fémes csillogásával és fizikai hatásra reagáló kongásával erősíti az érzékszerveknek vizet idéző hatást.

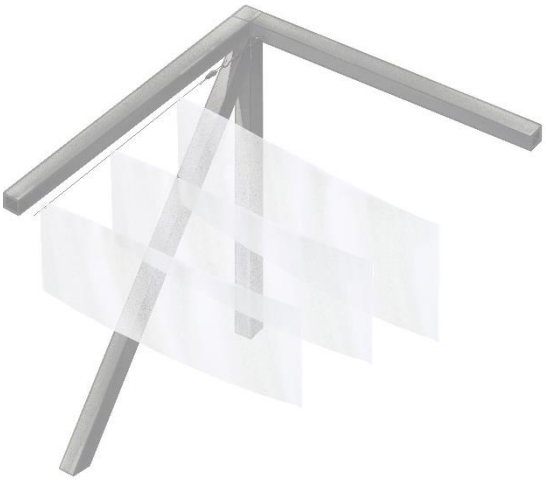

20.ábra. Csomópont

21.ábra. Szerkezet - makettfotó

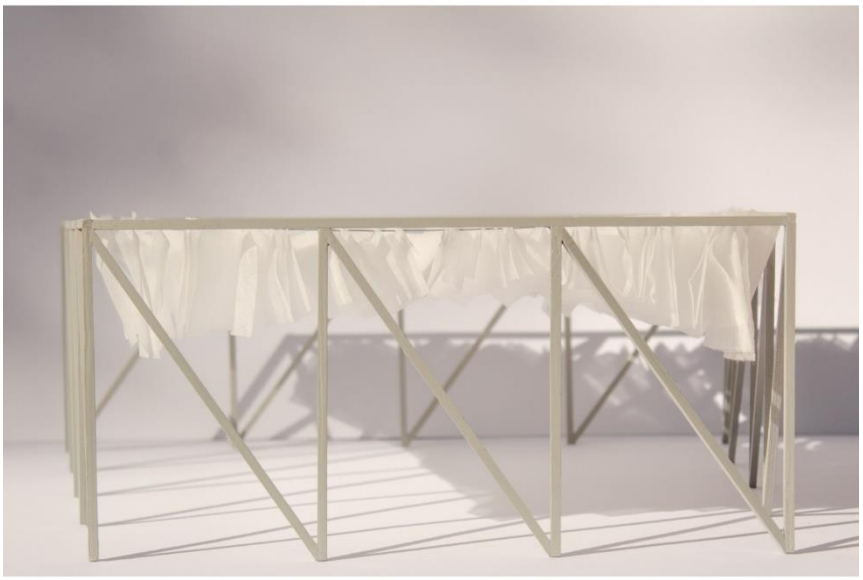

22.ábra. Szerkezet - makettfotó

Tervünkben a textil, a látás érzékeként az egyik legmeghatározóbb eleme a pavilonnak. Hullámzása, és a rávetülő fények játéka a víztükröt imitálja. Könnyed, a szélhez idomuló, szinte áttetsző anyagot kerestünk, amely pont olyan könnyű és finom, mint maga a szerkezet. Így a választott anyagunk a polipropilén, vagyis fehér geotextília.

23.ábra. Textil - makettfotó

A textilt acélhuzalok kötik össze és rögzítik a zártszelvényekhez. Ez a textil szinte semmiben lebegő hatását kelti.

24.ábra. Függesztés - makettfotó

25.ábra. Függesztés - makettfotó

4.5. Kiegészítés – Felerősítés

Bár a fesztiválra való belépéshez több bejárat és kijárat is elérhető, a K-híd a legszimbolikusabb határpont, amely egyben a "szigetelés" kapuja is. Ezen a hídon halad át a legnagyobb gyalogos forgalom, és a fesztiválozók számára különleges élmények és rítusok kapcsolódnak az átkeléséhez. A híd nemcsak fizikai összeköttetést biztosít, hanem átmenetet is két világ között. Bár térben a belépés korlátozásnak tűnhet, a fesztiválozók számára a hídon való áthaladás a felszabadulás, a belső szabadság élményét jelenti. Ez a határszimbólum egyszerre köt össze és választ el.

"A hídon való átkelés lebegés, átmenet, határállapot. Nem vagyok a szárazföldön, a talajon, hanem a határon vagyok, a folyó, vagyis a változás felett." - Írja Pap Viktória doktori kutatásában. [4]

Sajnos ez az érzés sokszor vegyül a rohanással, tömeggel, a tűző napon való várakozással, amik így gyengítik ennek a meghatározó folyamatnak a megélését. A textil, mint áramló víz megjelenése a K-Híd szerkezetén a megérkezés rítusát hozza életbe, kellemesebb térré téve ezt a határhelyzetet.

26.ábra. K-Híd, manipulált fotó: Bődi Lili

5. Összegzés

Célunk egy olyan pavilon megalkotása, amely nem csak egy hűvös pihenőhelyet biztosít a fesztiválozás hevében, hanem felhívja a figyelmet a hely szellemére, a SZIGET egyediségét adó Dunára, és invitálja a látogatókat annak mélyebb megélésére.

Tervünkben szeretnénk a Fesztivál egy elfeledett oldalát kiemelni és ezzel teret adni az elcsendesedés és sodródó szórakozás közötti átszellemülésre.

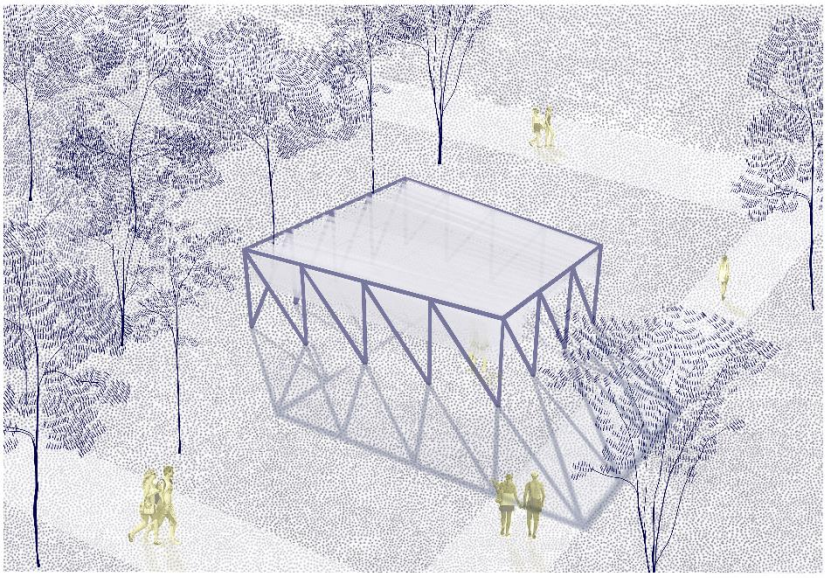

27.ábra. Vízió

Hivatkozások

[1] Den danske Pavillon, arkitekturbiennalen i Venedig 2021

https://www.ltarkitekter.dk/venedig-da

[2] Pavilon of Canopies, Bansberia, Abin Design Studio

http://www.abindesignstudio.com/projects/details/77-pavilion-of-canopies-bansberia

[] Pap Viktória, A Sziget Fesztivál mint hely értelmezése

https://phd.lib.uni-corvinus.hu/1220/1/Pap_Viktoria_dhu.pdf

[4] Pap Viktória, A Sziget Fesztivál mint hely értelmezése

https://phd.lib.uni-corvinus.hu/1220/1/Pap_Viktoria_dhu.pdf

Források

- A zenei fesztiválok története: https://kanizsacentrum.hu/hello/hello-fesztival/a-zenei-fesztivalok-tortenete/

- Sziget Fesztivál: https://kanizsacentrum.hu/hello/hello-fesztival/a-zenei-fesztivalok-tortenete/

- Pap Viktória: A Sziget Fesztivál mint hely értelmezése: https://phd.lib.uni-corvinus.hu/1220/1/Pap_Viktoria_dhu.pdf

- Den danske Pavillon, arkitekturbiennalen i Venedig 2021, Lundgaard & Tranberg Arkitekter: https://www.ltarkitekter.dk/venedig-da

- Ashui Pavilon, Mia Design Studio, 2023: https://divisare.com/projects/476385-mia-design-studio-trieu-chien-ashui-pavilion-2023

- Pavilon of Canopies, Bansberia, Abin Design Studio: http://www.abindesignstudio.com/projects/details/77-pavilion-of-canopies-bansberia

- Fog x FLO: Fujiko Nakaya on the Emerald Necklace: https://www.emeraldnecklace.org/20th/

Budapesti viszonylat

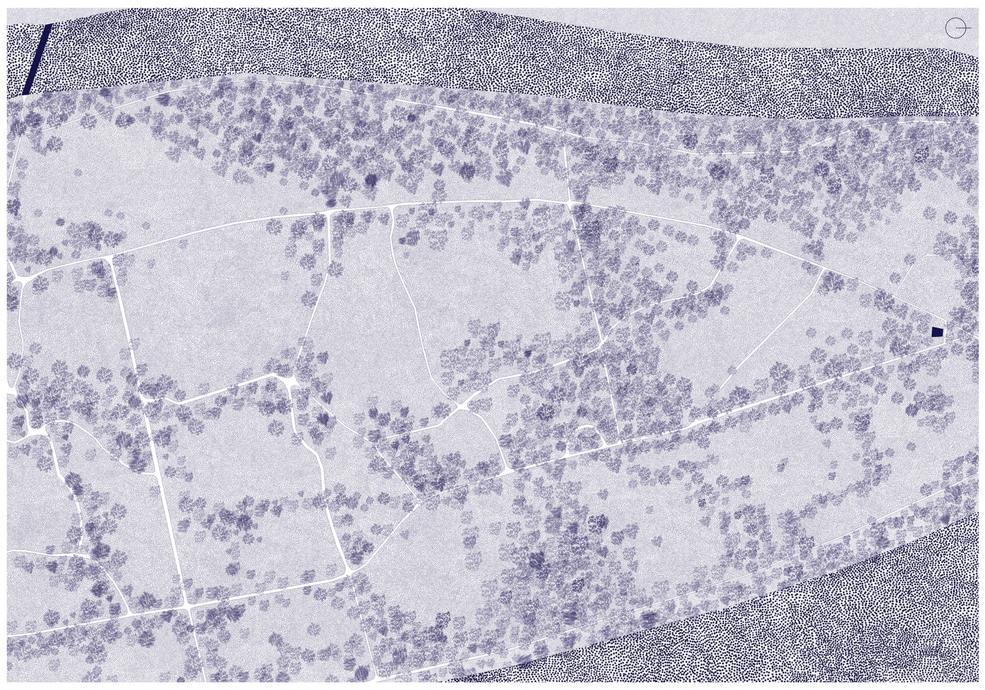

Helyszínrajz

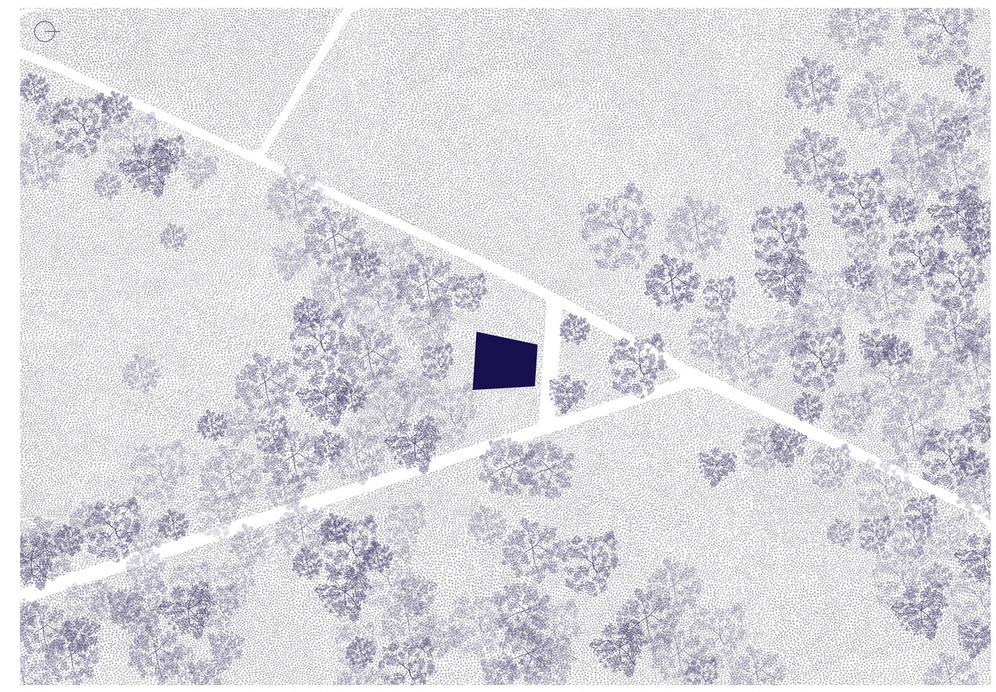

Helyszínrajz

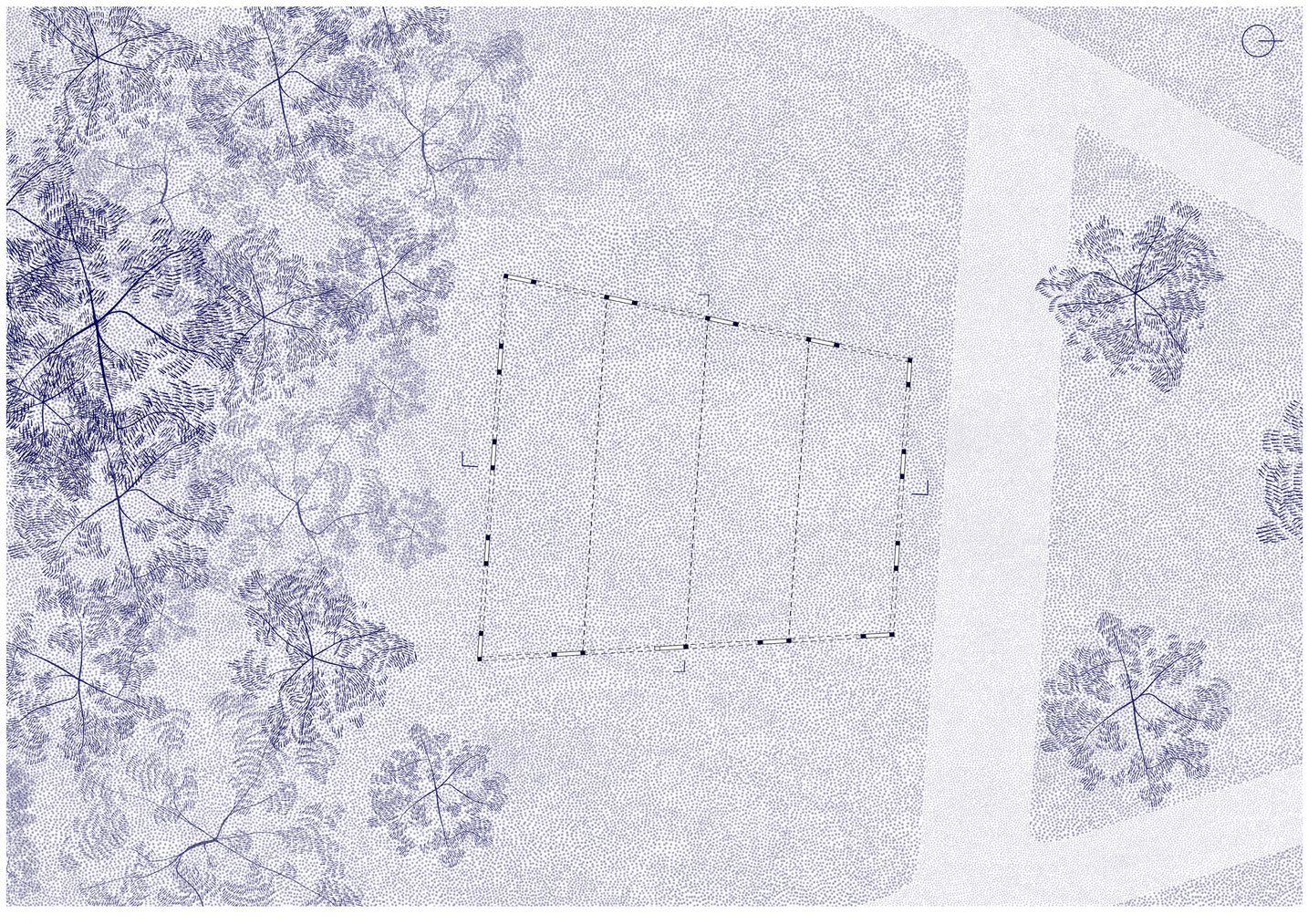

Alaprajz

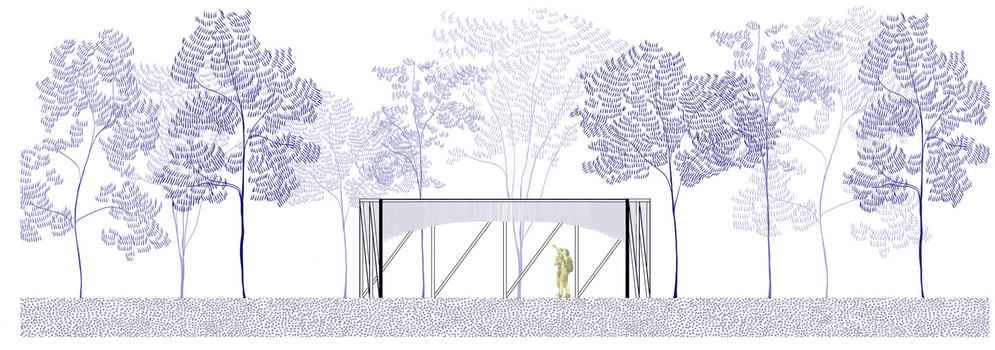

Keresztmetszet

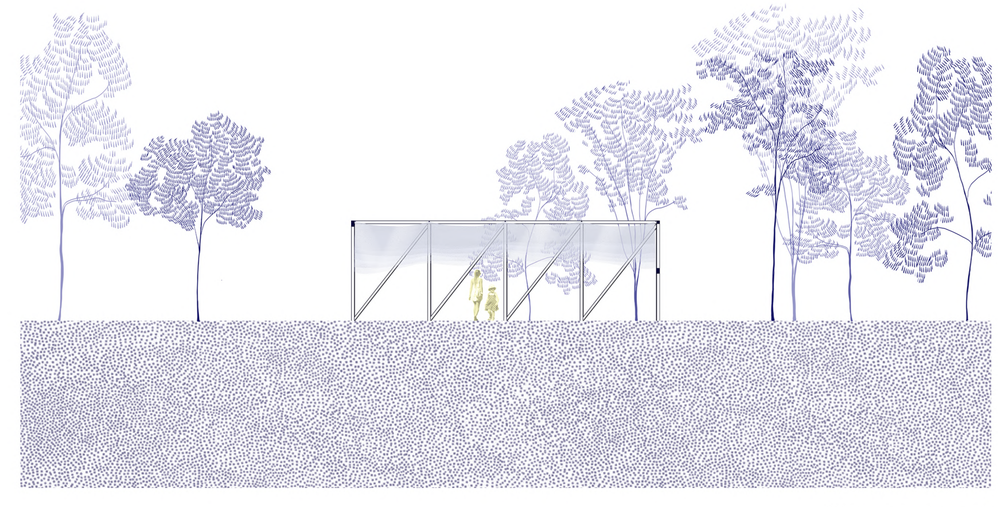

Hosszmetszet

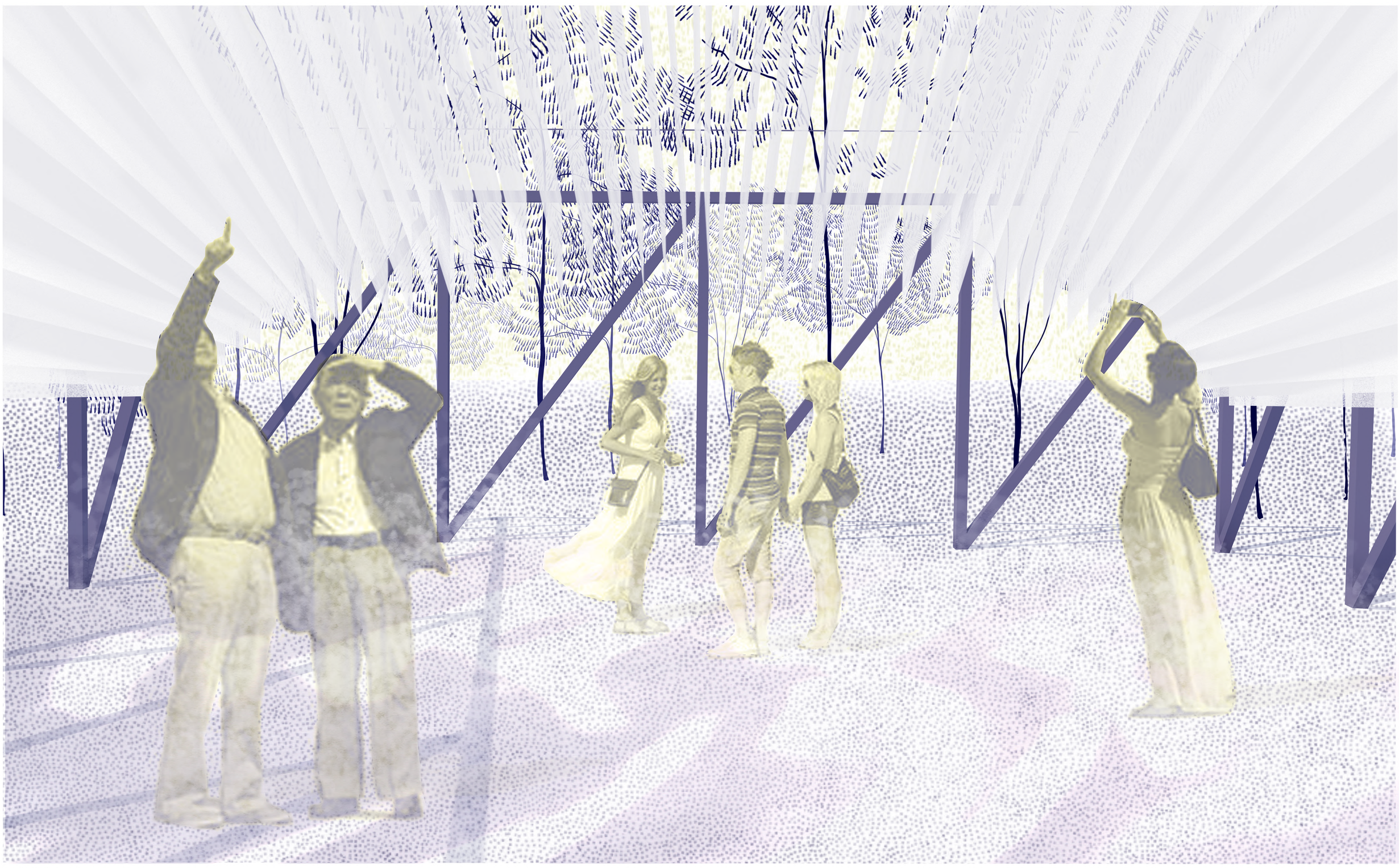

Belső látvány

Fabric

Fodrozódás

szerzők: Bődi Lili, Koller Réka
konzulensek: Biri Balázs, Terbe Rita DLA

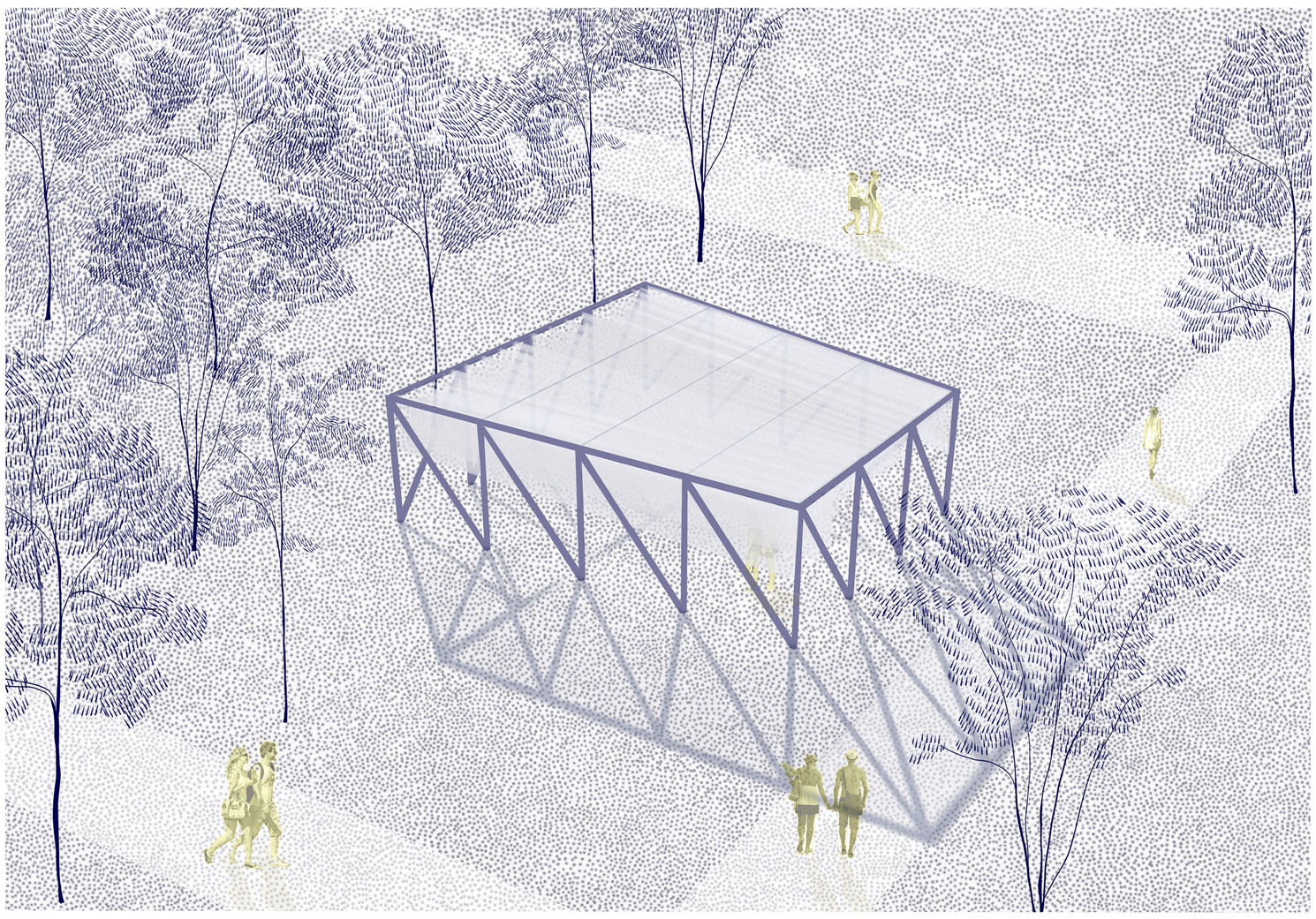

Látvány madártávlatból

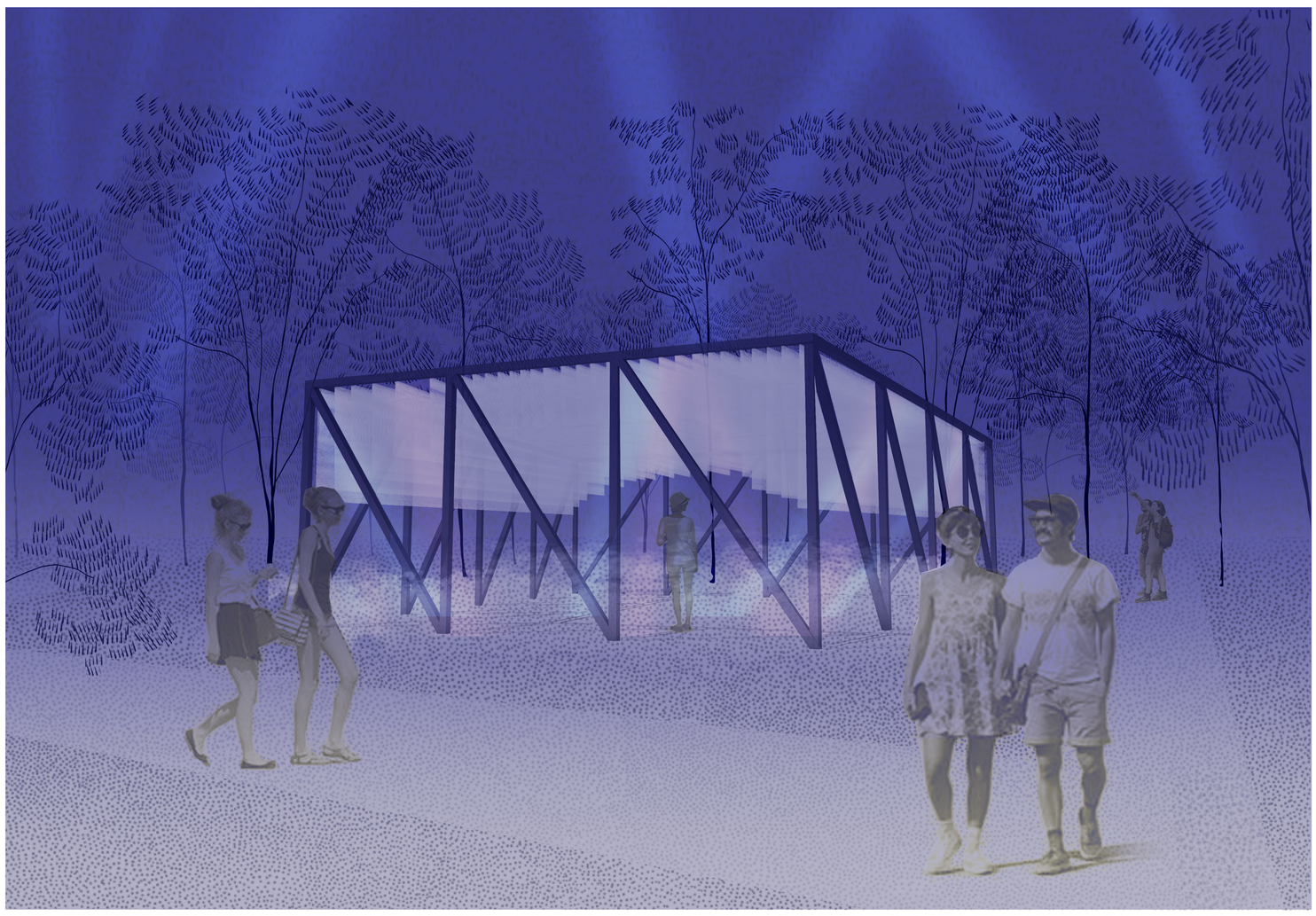

Éjszakai látvány

K-híd

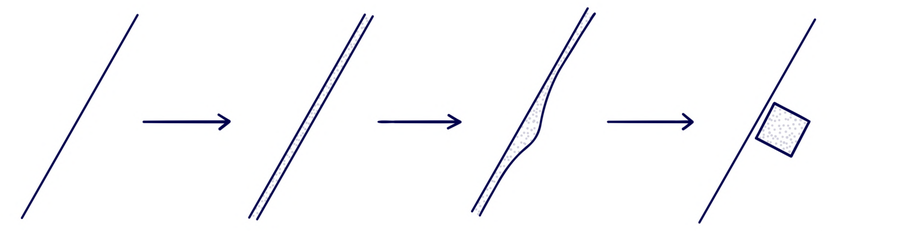

A határ térré alakulása

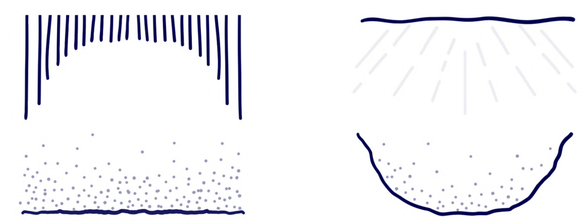

Folyó analógia

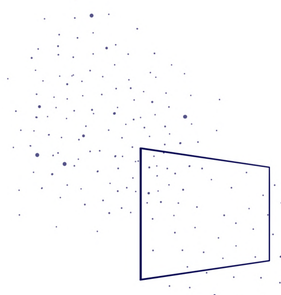

Átalakulás

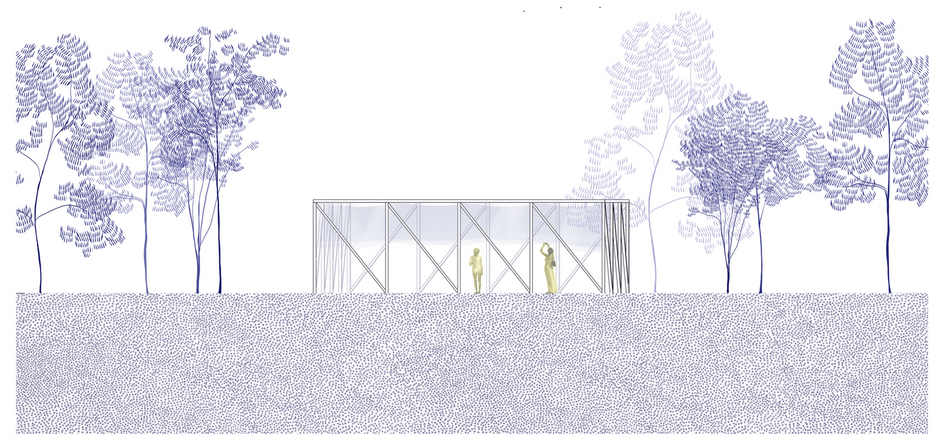

K-i homlokzat

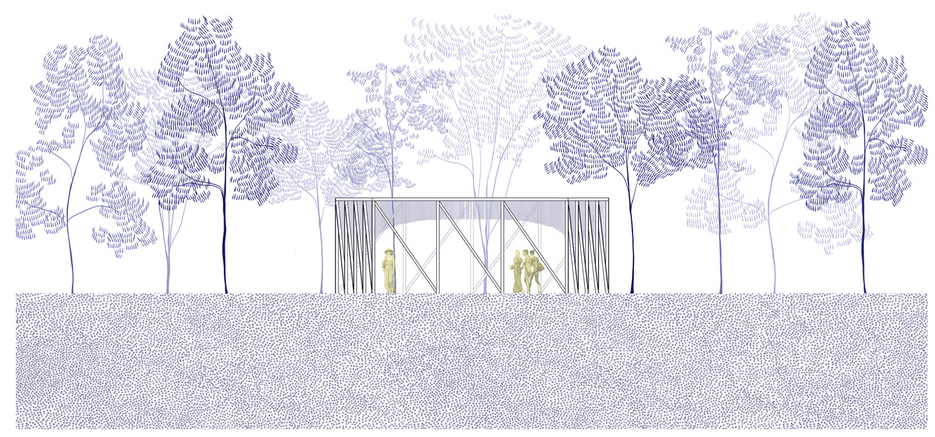

É-i homlokzat

Ny-i homlokzat

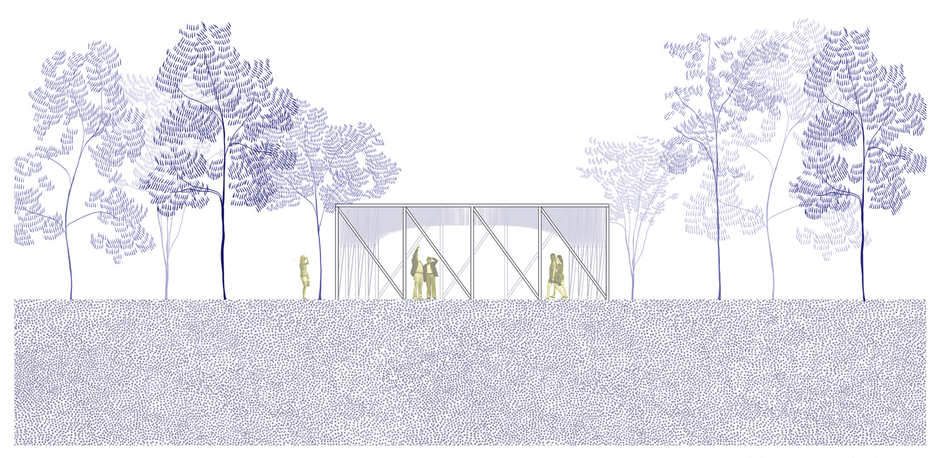

D-i homlokzat

Makettfotó

Fodrozódás

szerzők: Bődi Lili, Koller Réka Júlia
konzulensek: Biri Balázs, Terbe Rita DLA

Fabric